

A Szeged karácsonyi ajándékkönyve

legelsőrendű szakemberek tollából nyújt tájékoztatást arról, hogy miként kell eljárni az élet legkülönbözőbb vonatkozásaiban, kezdve a születés bejelentésétől egész a halálest bejelentéséig.

A közel 200 oldalas szép kötetet teljesen díjtalanul kapja meg a Szeged minden előfizetője, tehát azok is, akik november 15-től kezdve fizetnek elő lapunkra.

Hírek

XI/16. Vasárnap. Róm. kat. és protestáns: E 23 Ódón. Gör. kat. E 23 Máté. Nap kel 7 óra 8 perckor, nyugszik 4 óra 22 perckor.

Somogyi-könyvtár zárva. Múzeum nyitva d. e. 10—1-ig. Egyetemi könyvtár vasár- és ünnepnapokon zárva van. A színházi előadás délután fél 4 és este fél 8, a mozi előadások 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálatot tartanak: Frankl Antal Szentgyörgy-tér (telefon 118), Zakár Sándor Valéria-tér (telefon 695), Temesváry József Dugonics-tér (telefon 793), Salgó Péter Mátyás-tér (telefon 296), Moldvány Lajos Újszeged (telefon 846).

A hercegprimás jubileuma.

Budapestről jelentik: Vasárnap ünneplik Csernoch János bíboros-hercegprimás pappá szentelésének félézázados jubileumát. Arany-miséjét a Bazilikában tartja a hercegprimás és az ünnepi misén a kormányzó, a kormány és a nemzetgyűlés is képviselteti magát.

Klebelberg Kunó gróf vallás- és közoktatásiügyi miniszter levelet intézett Csernoch János bíboros-hercegprimáshoz aranymiséje alkalmából:

— Ötven éves jubileuma küszöbén szívesen ragadom meg az alkalmat, hogy hódolatomat és hálámat nyilvánítsam nagy és áldásos tevékenységéért, amelyet Főmagasságod a magyar katolikus egyház, de egyúttal a magyar művelődés érdekében egy fél évszázadon keresztül kifejtett. A legkiválóbb példáról kell vennem méltókat, hogy érdemei szerint méltathassam azt a gazdag és sokoldalú munkát. Midőn most Isten különös kegyelméből Főmagasságod pappá szentelésének félézázados évfordulóját érte meg, a magyar katolikus egyház minden hű fia hálával és szeretettel gondol a magyarság fenköltlelt bíboros-hercegprimására.

Csernoch János 1852-ben született Szakolcán. 1874-ben szentelték Bécsben áldozópappá, első lelkesítő állomása Felsőrados volt. A következő évben a budapesti krisztinavárosi plébánián volt segédlelkész, innen a Terézvárosba került mint káplán. Simor hercegprimás korán észrevette nagy szervező talentumát s rövidesen a primási iroda igazgatójává tette. Az egyházpártiakai harcok idején a politika terére lépett és Szakolca mandátumával küzdött a parlamentben a katolikus érdekekért. 1908-ban lett csanádi püspök, 1911-ben bácsi

és kalocsai érsek lett, 1912-ben pedig esztergomi érsekké és Magyarország hercegprimásává nevezte ki a király. Rár egy esztendőre bíbornokká kreálta a pápa. Mint bíbornok két pápa megválasztásánál vett tevékeny részt és ő tette a szent koronát IV. Károly király fejére.

Egész főpásztori működése alatt törhetetlen harcosa volt a katolikus ügyeknek. A keresztény kurzus idején is békét, egyetértést és szeretetet hirdetve szolgálta az igazi kereszténységet. Mindaddig, amíg a megszállás meg nem fosztotta birtokai nagy részétől, bőkezű támogatója volt mindazoknak az intézményeknek, amelyek a művelődés szolgálatában állottak.

A vasárnapi jubiláris ünnep fényesnek ígérkezik s részvesz benne az egész ország katolikusága.

— **Pethes Imre temetése.** Budapestről jelentik: Pethes Imrét vasárnap délelőtt 10 órakor temetik a Nemzeti Színház előcsarnokából. A beszentelést Zadravecz István püspök végzi. A kormányt Wlassich Gyula báró, az állami színházak főigazgatója fogja képviselni, aki a ravatalra helyezi a kormány koszorúját és a sirnál beszédet mond. A Nemzeti Színház részéről dr. Hevesi Sándor igazgató bucsuztatja el a nagy magyar művészt, a Nemzeti Színház művészei részéről pedig Rózsahegyi Kálmán mond bucsuztatót. A temetésen az Operaház zenekara és énekkara is részt vesz. Pethes Imrét a ke-repesi temetőben a fővárosadta diszszírhelybe temetik el.

— **Bethlen Margit grófnő Szegeden.** Bethlen Margit grófnő, Bethlen István gróf miniszterelnök felesége a szombat esti gyorsral Szegedre érkezett. Az állomáson dr. Aigner Károly főispán fogadta, aki este vacsorán vendégül is látta. A miniszterelnök felesége vasárnap reggel Hódmezővásárhelyre utazik és délelőtt féltizenegykor felolvasást tart a Feketes-szálló nagytértermében. Este jön vissza Szegedre és hétfőn reggel a gyorsral tér vissza a fővárosba.

Iparművészeti karácsonyi kiállítás és vásár. Wilhelma Ella iparművész nő lakásán, Petőfi Sándor-sugárút 14. sz. alatt, december 7—10-ig iparművészeti kiállítást rendez.

— **Berzeviczy Albert a szegedi egyetem diszdzoktora.** A szegedi egyetem bölcsészeti kara Berzeviczy Albert ötven éves jubileuma alkalmából az egyetem diszdzoktorává választotta. A kari határozatot a kultuszminiszterhez terjesztik fel, akinek jóváhagyása után ünnepélyes keretek között avatja fel Berzeviczy Albertet diszdzoktorává a szegedi egyetem.

— **A kenyérdrágaság kérdése a közigazgatási bizottság ülésén.** A közigazgatási bizottság szombat délután tartotta meg novemberi ülését. A hivatalvezetők jelentéseinek tudomásulvétele után Taschler Endre főjegyző ismertette azt a leiratot, amit a kormány küldött válaszképpen a bizottságnak a kenyérdrágaság letörése ügyében küldött felterjesztésére. A kereskedelmi miniszter kategorikusan kijelenti leiratában, hogy a kormány kivételes hatalmának megszüntése következtében nem szólhat bele az élelmiszerárak kialakulásába. Hivatkozik arra, hogy szabad verseny van, a gazdasági viszonyok szabják meg a kenyérárakat. Ha azonban visszaélés történik, mindenkinek joga van ahhoz, hogy panaszával az uzsorabírószághoz forduljon. A bizottság a leiratot tudomásul vette.

Halálozás. Krizsák István közismert szegedi cipész-mester szombaton délután két órakor hosszú szenvedés után meghalt. Temetése hétfőn délután három órakor Kálvária utca 16.

— **A főispán az iparoktatásért.** Dr. Aigner Károly Bugyi Mihály tanonciskolájának támogatására 500.000 koronát utalt ki, ami valószínűleg a város hatóságát követésre fogja sarkalni, mert a Bugyi-féle tanonciskola a városi tanoncoktatás válsága közepette is szeptember óta végzi feladatát.

— **A Szegedi Zsidó Nőegylet szombaton délután a Kiss-szálló összes termeiben rendkívül sikerült jótékony teadélután rendezett, amelyen R. Étsy Emilia tökéletes művészettel és mélységes hatással mondott Tompa- és Juhász-verseket, Székely Albert pedig finoman és közvetlenül énekelt, szintén nagy sikerrel. A pompás estély rendezése elsősorban bátyjai Holtzer Aladárné lelkeségének és agilitásának érdeme.**

— **Mikes püspök elrendelte Ottó királyfi születésnapjának megünnepelését.** Mikes János gróf szombathelyi megyéspüspök legújabb körlevelének élén a következő rendelkezést teszi közzé: „November hó 20-án lesz örökös királyunk, II. Ottó őfelségének születésnapja. Messze idegenbe, számkivetési helyére, Lequeitőbe száll szeretetérzelmünk ezen a napon a magyar szent korona örököséhez és buzgó imáinkba foglaljuk az ő személyén át sokat szenvedett hazánkat. Elrendelem, hogy ezen a napon minden plébánia-templomban szent mise tartassék és azon a katolikus iskolák növendékei jelen legyenek, ugyancsak a hívek is buzdíttassanak, hogy az isteniszteleten menőnél nagyobb számban vegyenek részt. Székesegyházamban személyesen végzem az ünnepi isentiszteletet. A katolikus iskolákban az elő dások egész nap szüntelenek.”

Helyszűke miatt minden elfogadható áron részletre is elad olajfestményeket Engel Lajos műkereskedése. 100

dán királyi palota tróntermében az apród ásitani akar, mikor Hamlet egy kizökkent világ fájdalmaát hordozza és ha hallom, hogy az Elektra, vagy az Oedipus király kórusa palóc dialektusban és az asztali áldás melódiájára mondja el a márványba kívánczoló verseket, akkor „man wird verstümmt.” Minden színházi előadás egy véletlen játéka, míg a remek és a sors és a mulás minden szeszélyétől függetlenek. A legjobb színház minden lehető és lehetetlen színházak között: a saját fantáziám, amellyel olvasmányomat, a drámát rendezem és eljátszom a szobám négy fala között. De hagyjuk ezt. Nézd csak ezeket a nemes, komoly és pompás kódexeket. Mennyivel tartósabbak, szebbek és stílusosabbak, mint az ugynevezett modern könyvek. Ezek a kódexeken egy élet szeretete és áhitata érzik, a magány, a csönd, a béke, az elmélyedés és az önfeláldozás illata.

A tudós. Igen, régen mindent becsülettél és gondodd csinálták. A kolostor volt a városok lelke, nem, mint mostan a gyár.

A költő. Pardon, én azért nem vagyok barátja a historizmusnak. Mindent becsülettél csinálták régen? Lehet, de különösen a világtörténelmet ugyancsak megcsinálták, tele vérrel és könnyel, a világtörténelmet, amely az emberállat természet-története. Legalább az a része, amelyet ezekben a Történelem jelzésű könyveredőkben és betűtengerekben megörökítettek, egymásnak ellentmondva, mindig az igazságot keresve és mindig a hazugságot találva, a historikusok. Nincsen érdekeltenebb olvasmány, mint a történelem. Mégis: egy érdekes benne, hogy mennyire nem igaz a régi mondás: *Historia est magistra vitae*. Ellenkezőleg: a történelem a tévedések és hazugságok mestere. Ke-

gyetlen zsarnok volt-e Könyves Kálmán, vagy fölvilágosult bölcs, istentelen hetéra volt-e Borgia Lucretia, vagy jámbor matróna, vérengző bestia volt-e Bonaparte Napoleon, vagy az emberiség első hőse, ma már alig tudják megállapítani. Hasonlításuk össze Shakspeare és Schiller orleánsi szüzet és olvassuk el egymás mellett, párhuzamos idézetekben, mit innak a francia forradalomról Carlyle és Michelet, Taine és Kropotkin, Quinet és Lamartine, pedig ezek részben és majdnem kortársai voltak a Szabadság és a Rémület hőseinek és áldozatainak. Martinovics Ignácról mást irt Fraknói a liberalizmus alatt és mást az ellenforradalom alatt. Dugonics gonosztevőnek nevezte, Petőfi vértanúnak tisztelte. Montaigne nem kételkedett aanyit, mint egy kritikai szellem, ha történelmet olvas.

A tudós. Ilyen az élet.

A költő. De a költészet nem téved és nem hazug. A belső igazság az egyetlenség és egyedül tudó-zító. Julius Caesarról sok mindenféle vélemény és felfogás lehet, de Shakspeare Caesarja világos és bizonyos. Ő él és nem változik soha. És Shaw Caesarja sem: Perugino, a mester és Rafael, a tanítvány megfestették a *Sposaliziot*. Az elsőnek képén Szent József balról áll és Szűz Mária jobbról, a második képén megfordítva. Mégis, mind a kettő abszolút igaz, mert a képek benső, művészi igazsága így követeli. Senki sem fogja történelmi kritikával az egyiket, vagy a másikat helyreigazítani. De hagyjuk a könyveket és a művészetet és nézzük az alkonyatot, amelynek utolsó fénye siklik végig a szöke vizen és a szöke akácokon. *Ars longa, vita brevis*. Éppen ezért szeretném, ha volna egy nagy könyv, egy igazi biblia, egy vade-

mecum, egy *Silva silvarum*, amelyben minden benne volna, ami szépet, jót és igazat irtak azóta, hogy Kadmus fölhalálta a betűvetést.

A tudós. És amelyből hiányoznék minden hazugság és tévedés, amely a legjobb könyvekből se hiányzik.

A költő. *Que scais je?* Talán akkor sok minden hiányoznék, ami mulatságossá és tanulságossá teszi az olvasást. Mindegy. (Találomra kivesz egy kötetet az egyik polcra és *sortes vergilianae* módjára felüti. A lemenő nap bucsuzó fényénél olvassa:)

Sine me, liber, ibis in Urbem.

A tudós. Szegény pontusi száműzött, ha tudta volna, hogy szomorúsága ezer év után mennyi városba megy és talál otthonra, talán megvigasztalódott volna.

A költő. Miért ne tudta volna? Ő életében halhatatlanságot ígért már magának és lám, tulélte a consulokat és praetorokat, aediliseket és tribunosokat, akik Rómában maradtak, míg ő a géták földjén bolyongott. De hát mi a dicsőség? Néhány cím és jel a katalógusban. C/f. 372. I—III. Ennyi az egész. De a nap lement, az este denevérszárnyával sodorja a homályos polcokat. Künn már kigyulnak a lámpák és a csillagok. Menjünk a ligetbe, a halandók közé, kövessük a másik költő tanácsát, aki az életet úgy szerette, mint a jó könyvet és a jó bort:

... Dum loquimur fugerit invida
Aetas, carpediem, quam minimum credula postero!

(A ligetből fölhangzik a szökőkút zenéje és a szerelmes párok kacagása.)

Juhász Gyula.